

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 15. julija 2021 - Leto XXXI, št. 28

stran 2

ČE JE ODJEN, ČE JE VODA

Mokri so bili kak miši
stran 3

»Hura, počitnice so tu!« - po res nenavadnem šolskem letu
stran 6

Prvin kak sem na tōren išo...
stran 8

Če je odjen, če je voda

Pred političnimi spremembami na začetki 1990-ih let je na Gorenji Seniki naj bilau samostojnega prostovoljnega gasilskoga

pisali z Martinjom, sledik pa so s Slovenije dobili eden nūcani auto in opremo tō. Tau dobro sodelovanje se je poka-

je je že čakalo dosta domanjoga lūstva.

Sveto mešo so darūvali trģe plebanoši – porabski *Tibor Tōth*, markovski *Dejan Horvat* in dolenski *Vili Hribernik* – največ v slovenskom geziku, spejvo je domanji cerkveni pevski zbor. V svojoj predgi se je župnik Horvat radūvo toma, ka so vōrniki po dugoj karanteni pā leko vkūperprišli. Lepau je prej, ka gasilci materialno in dūhovno pomagajo eden drūgoma, na priliko z ednim nauvim-starim autonom. Gasilci žmetno delajo v povaudni, odnji ali drūgjoj katastrofi, rešavajo življenje lidi kak Jezoš – je tomačo dūhovnik, šteri je v svojoj predgi eške dosta pripovejdo o farnom patronuši Ivani Krstiteli.

Letos sveti PGD Gorenji Senik svoj 110. jubilej, zatok so tisto nedelo na program pozvali dosta gostov.

grato njini stari auto premali. Dosta so delali – vkūppoberali staro železo – za tau, ka bi za 12 gezero euronov leko kūpili svoj nauvi gasilski auto slovenske znamke

predsednik Gasilske zveze Źelezne županije *Lajos Bozzai* je goršto z indašnji spominanj na gasilce, med njimi s tistoga, gda se je parlamentarni poslanec *dr. Gábor Vargha* na začetki 1930-ih let čūdivo, kak je senčarsko gasilsko društvo leko gorostalo cejli dvajsti let.

Predstavniki navzauči drūstev so privezali svoje trakove na prapor PGD Gorenji Senik, šteroga člani skoro vsikši mejsed organizirajo edno vajo. *»Mi se probamo tak držati, ka smo vsikdar pripravleni, če bi se kakša koli katastrofa zgaudila,«* nam je raztomačo dugolejtni poveljnik drūstva *Jožef Vogrinčič*. *»Vaje mamogausti vkūper s Sakalauvci pa Dolenjim Senikom, dostakrat pa pridejo s Slovenije pa Avstrije tō. Če bi veuka nevala bila, bi leko vkūpsegnili.«*

*»Naše veuke senje so istina gratale« - je o nauvom gasilskom autonomi povōdo predsednik PGD Gorenji Senik *Richard Bajzek**

TAM. Pri tejm jim je ljubljanski Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu pomagoga s 3 gezero euronami, nūcani auto v spoj dobrom stanji so kūpili od PGD Rakitna (Občina Brezovica). Na vozilo so na svetki Boži blagoslov prosili vsi trģe plebanoši.

110 let staro društvo je pozdravo glavni županijski gasilski nadzornik *László Pajor* in tapravo, ka je v Źeleznoj županiji največ

senčarske gasilce – med šterimi

*Svetešnju mešo so darūvali plebanoši *Tibor Tōth*, *Vili Hribernik* in *Dejan Horvat**

drūstva, vej je pa vesnica tō k vkūpnoj občini Dolenji Senik slišala. Domanji gasilci so meli samo eden mali tovrnjak, v šteroga so leko spravili en par lūdi in bze-kanco (brizgalno). Po ustanovitvi lokalni samouprav pa so leta 1992 leko blagoslovili nauvi prapor PGD Gorenji Senik.

Tau vse smo zvōdali od *Martina Ropoša*, šteri je biu dve desetletji predsednik gasilskoga drūstva. Kak je tapravo, v začetki so tō nej bili cejlak odvisni od občine. *»Držali smo tradicionalne veselice na števanovo za božič, kak majoga segau eške gnes v Sloveniji. Inda svejta je puna krčma bila,*

zalo 27. juniuša pred podnevom ranč tak, gda je od gorenjesenčarske baute do parka pred cerkvov –

*Na jubilejnom svetki so bili *Andrea Kovács*, *Valerija Rogan*, *Martin Ropoš*, *Erika Kōleš Kiss*, *Metka Lajnsček* in *Karel Holec* tō navzauči*

Predsednik drūstva *Richard Bajzek* je pozdravo slovensko zagovornico *Eriko Kōleš Kiss*, predsednika DSS *Karela Holeca*, predsednico ZSM *Andrejo Kovács*, visike predstavnike železnojupanijski gasilcov, porabske župane in generalno konzulko RS *Metko Lajnsček* – štera je dosta pomagala pri kūpvanji nauvoga automa. Predsednik Bajzek – šteri opravlja tau funkcijo slejdnja štiri lejta – je tapravo, ka so bile njegve senje, ka bi napravo društvo z mladimi in starejšimi gasilci. Gnes šteje PGD dvakrat telko članov kak prva, vsi pomagajo svojoj skupnosti. Odijo na tekmovanja, dobro sodelujejo z madžarskimi pa slovenskimi drūstvi. Prejk razpisov so napravili modernizacijo, za en malo pa je

TAM 190 T 15 – gasilski auto je vōprišo z mariborske fabrike in je idealen za senčarske bregē pa dolē

Pod veukim šatorom pred cerkvov se je zvūm gasilcov zbralo dosta domanji lūdi

več kak stau lūdi je vkūperprišlo. Pa eške članarine smo nika pobrali.« Gda se je grajnca oprla, so se senčarski gasilci začnili povezovati s slovenskimi partnerskimi drūstvi. Prvo pogodbo so pod-

pauleg članov PGD Gorenji Senik, Dolenji Senik in Sakalauvci – v povorki stapala delegacija pet gasilski drūstev s Slovenije. Na ritme monoštrske godbe na pihala so mašerali do veukoga šatora, gde

prostovoljni gasilski drūstev v cejлом rosagi. Povōdo je tau tō, ka bi takšoma gasilskoma autonomi radi bili v Sombotelu tō, potom toga pa prejk dau priznanja voditelom PGD Gorenji Senik. Pod-

najdemo trnok dosta mladi pojbov in dejkeu. *(Kejp na 1. strani: V središču Gorenjoga Senika so za zastalami stapale delegacije osem prostovoljni gasilski drūstev.)*

-dm-

Slovenska bakla je gorziskala tudi Porabje

MOKRI SO BILI KAK MUŠI

Olimpijske igre na Japonskon so pred dverami. Kak smo že premišle naučno paut napisali, si je Olimpijski

nola pa je tudi v vse štiri slovenske zamejske skupnosti. 30. junijuša zadvečarka je bila v Porabji.

rauk župana občine Kuzma *Jožefa Škaliča* v imeni Porabskih Slovencev prejkvzela predsednica Zveze Slovencev na Madžarskem *Andrea Kovács*. V tom cajti je z goričke smeri že trnok fejest grmelo in pripravljalo se je na viher, zatau sam, tak ške malo v špajsi pravla, dajmo se brž pokejpati, ka nete na vsakšom kejpi mokri kak muši. Tau nam je ške glij gratalo, vej pa je malo po tistom že začnilo leteti z neba, nej samo dež, ške toča, stera je začnila kučti po mojom autoni glij te, gda sam se sparkejrala pri gorenjesenički cerkvi. Lidge, steri so čakali v parki, so se notpotegnoli pod dvej malivi streji, ge sam pa samo tau brodila, kak je li tistim, steri zdaj nesejo baklo. Ali Porabski Slovenci ste pokazali, pa nej prvo paut, ka ste batrivni in ka ste nej napravljeni iz cukra. In tak je bakla, mokra tak kak tisti, steri so bežali z njauv, srečno prišla na prireditveni plac. Vala Baugi, je dež enjo in leko se ja začnila prireditve, na steroj sta pauleg Andreje Kovács in generalne konzulke RS v Monoštri *Metke Lajnsček* zbrano lüstvo pozdravila ške domanji župan *Gábor Ropoš*, steri je tudi noso baklo, in podpredsednik Olimpijskega komiteja Slovenije *Janez Sodrznik*.

»Veseli sem, ka je ta bakla prišla tudi k nam. Morem prajti, ka je tau neka zgodovinskoga, vej pa se je kaj takšoga pri nas ške nej zgaulilo. Veseli smo, ka ste organizatori brodili tudi na nas Slovence, steri živemo na Vogrskom,« je povedo Ropoš, Sodrznik pa je raztolmačo, ka je tau eden najbolje fontoških projektov v zgodovini slovenskoga olimpijskoga komiteja: »Najbole srečen sem, gda vidim tau energijo, vej pa kamakoli pridemo, nas čaka topeu sprejem, tak maljših kak vsej drugih, steri pridejo in v roke vzemejo tau baklo, stera ne prinaša samo sporočilo olimpizma v smisli zdrav düj v zdravom tejli. Ta bakla prinaša tudi eno nauvo pozitivno energijo, stero spoj v tej cajtaj pandemije vsi nücamo.«

Po tistom ka so zaplesali mladi, steri so bili na etičnom tabori, se je bakla podala prauti Ritkarovcam in Verici. En tau se je pelala s piciklinom, en tau pa so jo nosili športniki, med drugim tudi Szabolcs Andrejek, steri je na moje pitanje, stere slovenske športnike najbolje pozna, prva malo brodo,

pa pravo, ka fotbalere, ovak pa košarkara Luko Dončiča, steri je glij par dni po tistom z zmago na

že skor v kmici, pravo *Karel Holec*, predsednik Državne slovenske samouprave, gda je na mejnom prehodi Verica-Čepinci baklo prejkdau šalovskomi župani *Iztoki Farteki*. Ške prva jo je na Verici domanji župan *Andraš Dončec*, vküper z drugimi domačini, med sterimi je biu tudi *Imre Trajbar*, odneso tudi na njihov razgledni tören. »V čast nam je, ka so brodili tudi na nas, vej pa se tak leko tudi mi čütimo, ka smo en tau slovenstva,« mi je povedo Trajbar, ške te, gda smo čakali, ka slovenska bakla pride do Verice. In brodim, ka je tak brodo vsakši, tak tisti, steri so bežali pa tudi

Andrea Kovács in Karel Holec v družbi mlajšov na mejnom prehodi Martinje-Gornji Senik (Kej: Silva Eöry)

komite Slovenije - Združenje športnih zvez pred dobrimi tremi leti pred zimskimi igrami v Pjongčan-

Baklo je iz nerjavnega jekla (acél) in bukovoga lesa napravila firma SIJ - Slovenska industrija jekla

Skupinski kej, napravljeni v gorenjeseničkom parki; na nebi se vidi tudi peterlaug (Kej: Silva Eöry)

gi prvo paut vözbrodo, ka pripravili paut olimpijske bakle (olimpiai láng) po Sloveniji. Letos so té pro-

in ma na vreji plamenico s krau-paut no v silhueti Triglava. Prejloč iz bukovoga lesa pa obina pet olim-

Slovensko baklo je noso tudi Imre Trajbar (Kej: Jure Banfi/Olimpijski komite Slovenije)

jekt ške razširili, tak ka de slovenska bakla do 23. julijuša gorziskala vsej 212 slovenskih občin, pogled-

pijskih kraugov, simbolov povezo-vanja. In tau baklo je na mejnom prehodi Martinje-Gornji Senik iz

Janez Sodrznik, podpredsednik Olimpijskega komiteja Slovenije (Kej: Silva Eöry)

Nej dež in nej toča sta nej mogla staviti batrivnih porabskih tekačov (Kej: Jure Banfi/Olimpijski komite Slovenije)

kvalifikacijskom turniri v Litvi slovenske košarkare prvo paut odpelo na olimpijske igre. In za koga de

tisti, steri so, čiglij je bilau lagvo vreme, baklo prišli samo pozdravit. (Kej na 1. strani: Med pautjov

Bakla je en tau pauti prepotovala na biciklini (Kej: Jure Banfi/Olimpijski komite Slovenije)

navijo, vogrske ali slovenske športnike ali za obauje? »Za obauje,« je povedo Andrejek, podobno pa je, te

je tekače zgrabila toča, če rejsan samo črčevka)

Silva Eöry

PREKMURJE

Kuzma je slavila

Prvi julijski dnevi so bili v Sloveniji, pa tudi v Pomurji, ške furt v znamenji proslavljanja 30. obletnice slovenske samostojnosti. V Gornji Radgoni, gé je bilau leta 1991 v kajti desetdnevne bojne naboie »vrauce«, so v spominskom parki pauleg znamenja, stero ma ime Nikoli več pripravili slavje v spomin na odhod zadnjoga jugoslavanskoga sodaka iz toga obmejnoga varaša. Prireditve se je udeležo tudi predsednik Državnega sveta RS Alojz Kovšca. Slavili so tudi v občini Kuzma, in tau 22. občinski svetek, steroga slavijo 2. julijuša v spomin na den, gda je Teritorialna obramba, se pravi slovenska sodačija, po vojüvanji s sodaki Jugoslovanske ljudske armade prejkvzela kasarno v Kuzmi. Na té dogodke se je v svojom slavnostnom guči na prireditvi, stera je bila na dvauri Ciline iže na Gornjih Slavečaj, spaumno tudi župan Jožef Škalič. Ob toj priliki je tudi pravo, ka ma občina velke plane, vej pa naj bi osem milijauinov evrov ponücali za vlaganja v infrastrukturo, med drugim tudi v nauvi vrtec pa v projekte, s sterimi do podpejrali zeleni in sonaravni turizem pa dopolnilne dejavnosti.

Tak kak je ob takši priliki navada, so raztalali tudi občinska priznanja. Daubili so jih: Majda Žohar, Marjan Benko, Ivanka Celec in Dom Kuzma. Priznanje za uspeh ali izjemen dosežek sta daubila Manuel Časar, diplomant gostinstva in turizma, in Gašper Časar, diplomirani inženir mehatronike. Priznanja so daubili ške nauvopečeni magistrice in magistri: Anja Santl, Simon Pavel, Katja Škalič in Jasna Benko Jakupčić. Zbrane je ške nagučo in jim ob občinskom svetki tudi čestito državnozbornski poslanec Jožef Horvat.

Silva Eöry

25. obletnica Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije SKRBIJO ZA VRT, V KATEREM JE VEČ KOT 500 DREVESNIN

Na Vrtu spominov in tovarištva na Petanjcih so slavnostno obeležili 25. obletnico Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije (UŠF). Zbrali so se zaslužni posamezniki, ki so v četrt stoletja soustvarili eno najbolj pomembnih družbeno znanstvenih ustanov v Sloveniji, ki ohranja sporočila in vrednote,

400 različnih dogodkov, v katerih so se prepletale kulturne, znanstvene, strokovne in izobraževalne vsebine. *»Mnogo je tega, kar je povezano z življenjem lokalnega in širšega okolja ter s tokovi povezovanja in sodelovanja v slovenskem kulturnem prostoru ter z zamejstvom in*

Marjan Šiftar: »Mnogo je tega, kar je povezano z življenjem lokalnega in širšega okolja ter s tokovi povezovanja in sodelovanja v slovenskem kulturnem prostoru ter z zamejstvom in čezmejnim okoljem.«

ki jih je v svojem bogatem življenjskem opusu širil dr. Vanek Šiftar.

Po pozdravnih besedah predsednika uprave UŠF Ernesta Ebenšpangerja in župana občine Tišina Franca Horvata se je na prehojeno pot ozrl Marjan

čezmejnim okoljem,« je poudaril Šiftar in spomnil, da so v 25. letih organizirali 12 mednarodnih simpozijev, 73 predavanj o aktualnih, tako ekoloških, naravovarstvenih kot tudi zgodovinskih in drugih aktualnih temah. *»Skupaj, sami ali s partnerji,*

V kulturnem programu se je predstavila pevska skupina Prekmurci s Tišine

Šiftar: *»Uspeli smo ohraniti Vrt spominov in tovarištva. Presegli smo bojazni, negotovosti o usodi vrta, ki so utemeljeno obremenjevale njegovega ustanovitelja,«* je dejal Vanekov sin, podpredsednik uprave UŠF, in spomnil, da ustanova že vse od ustanovitve opravlja svoje temeljno poslanstvo, se pravi, da skrbi za vrt, v katerem je več kot 500 drevesnin. Na vrtu, ki si ga je v zadnjih desetih letih ogledalo več kot 15 tisoč obiskovalcev, so v tem obdobju pripravili več kot

smo izdali 37 knjig in drugih tiskov. Kot zadnja je bila, vemo, knjiga Ernesta Ružiča, ki smo jo skupaj z Zvezo Slovencev na Madžarskem letos izdali posthumno,« je še spomnil Marjan Šiftar.

Spregovoril je še prvi predsednik uprave UŠF Oto Luthar, za kulturni program pa je poskrbela pevska skupina Prekmurci. Po prireditvi je bil še koncert skupine Prašnati.

*Tekst in fotografiji:
Silva Eöry*

SVEČANOST V BUDIMPEŠTI

Predsedstvo Sveta EU se med državami članicami menja po načelu rotacije vsakih 6 mesecev. Predsedstvo v tem 6-mesečnem obdobju vodi sestanke na vseh ravneh Sveta in tako pomaga zagotoviti neprekinjenost dela EU v Svetu.

S 1. julijem je predsedovanje Svetu EU prevzela Slovenija. Prednostne naloge slovenskega predsedstva usmerja slogan: *»Skupaj. Odporna. Evropa.«*

Veleposlanik Marjan Cencen s predsednikom DSS Karlom Holcem in seniškim županom Gaborjem Ropošem

V središču programa predsedstva so štiri glavna področja: okrevanje, odpornost in strateška avtonomija EU, razmislek o prihodnosti Evrope, evropski način življenja, vladavina prava in evropske vrednote ter povečanje varnosti in stabilnosti v evropski sosesčini.

Slovensko veleposlaništvo v Budimpešti je ob tej priliki in ob nastopu novega slovenskega veleposlanika Marjana Cencena pripravilo svečanost in sprejem na vrtu Muzeja vojaške zgodovine na budimskem gradu.

F. Sütő

POGOVORI ZAGOVORNICE

Slovenska zagovornica v madžarskem Parlamentu Erika Köleš Kiss se je 6. julija sestala s Ferencem Kalmárjem, ministrskim komisarjem za razvoj sosednjih politik, madžarskega ministrstva za zunanje zadeve in trgovino.

Na pogovorih sta se osredotočila na zadeve seje Madžarsko-slovenske manjšinske mešane komisije, ki je v pripravi ter na zasnovo skupnega Madžarsko-slovenskega sklada. Izpostavila sta potrebo po razvijanju cestnega omrežja v Slovenskem Porabju oziroma poudarila nadlajnji razvoj dobrososedskih odnosov.

F. Sütő

DOBRODOŠLI DOMA 2021 – SLOVENIJI ZA 30 LET

Slovinci iz zamejstva, sveta in domovine so se v soboto, 3. julija, zbrali v Ribnici na tradicionalni prireditvi Dobrodošli doma, ki se je letos odvijala v znamenju 30. obletnice samostojnosti Slovenije z naslovom Sloveniji za 30 let.

Program se je pričel ob 15. uri v Rokodelskem centru z okroglo mizo z naslovom Prispevek slovenskih izseljencev k osamosvojitvi Slovenije. Udeleženci so se spominjali dogajanj in prispevka Slovencev v svetu pri osamosvojitvi leta 1991. Popoldneseje program nadal-

odvisna država. Brez vaše zvestobe, ljubezni do slovenskega jezika bi danes

osrednjem, kulturnem programu so nastopile – verjetno po dolgem premoru

V nadaljevanju programa so še nastopili Danni Stražar s Švedske, Folklorna skupina KPS Bazovica z Reke na Hrvaškem, maturanti Slovenskega srednješolskega tečaja ravnatelja Marka Bajuka RAST 50 iz Argentine in Aleksij Jercog & prijatelji, ki so zastopali Slovence v Italiji. Občinstvo, med katerimi je bilo mnogo rojakov, ki so prišli na oddih v matično domovino z različnih koncev sveta, pa tudi iz zamejstva, je vse nastope nagradilo z bučnim aplavzom.

Obiskovalci so si lahko ves čas v grajskem parku kot tudi v Rokodelskem centru ogledali priložnostne in jubilejne razstave o Slovencih po svetu.

Okoli ribniškega gradu si je bilo možno ogledati tudi prikaz domače obrti in z mojstri suhe robe ter lončarstva izmenjati kakšno besedo. Na stojnicah so se predstavljali in svoje dobrate ponujali

FS Sakalovci z letakom »Bog živi Slovenijo!«

morda ne sedeli tu in se veselili naše samostojnosti in neodvisnosti. Svoj govor je ministrica ganjeno zaključila z besedami nedavno preminulega Slovenca iz Argentine, Marka Kremžarja, ki jih

zaradi pandemije – slovenske skupine iz zamejstva in sveta. Najprej so obiskovalci lahko prisluhnili Godbi na pihala Šmihel z avstrijske Koroške. Nato je oder prevzela skupina iz Porabja, in sicer Folklorna skupina ZSM Sakalovci. Mladi, navdušeni pesalci so pod mentorstvom *Dragice Kolarič*

Folkloristi in folkloristke so zaplesali porabske in prekmurske plesne

jeval na odru pri gradu. Kot prvi so se predstavili mladi lutkarji z avstrijske Koroške, Mladi Celovčani z zanimivo in poučno lutkovno predstavo »Prijatelji«. Osrednja prireditev se je začela ob 17. uri. Zdravljico je zapel *Lucas Somoza Osterc*, Slovenec iz Argentine. Zbrane je uvodoma pozdravila ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu *Helena Jaklitsch*. »Letos se še bolj srčno in z veseljem spominjamo vaših naporov, vašega truda, da bi pred 30. leti Slovenija postala samostojna in ne-

je napisal kot himno svojim rojakom, ki so domovino morali zapustiti iz takšnih ali drugačnih razlogov. Glasi se tako: »Slovenija moj dom, brez mej, ker nosim te s seboj. Kjer rod je moj, kjer sin je tvoj, tam je Slovenija. - Naj bo resnično Slovenija v vseh naših srcih, ne glede kje smo, kje živimo,« – je še povzela.

Obiskovalce sta še nagovorila predsednik Svetovnega slovenskega kongresa *Boris Pleskovič* in župan občine Ribnica, ki je dogodek gostila, *Samo Pogorelec*. V

Ministrica *Helena Jaklitsch* in *Vladimir Čeigoj* (sekretar direktorata za hrano in ribištvo pri MKGP) pri stojnici RA Slovenska krajina s sodelavcema *Tomažem Grebenarjem* in *Viktorijo Hanžek*

predstavili goričke in porabske plesne. Svoj srčni nastop so zaključili in se z odra in od publike poslovili z napisom »Bog živi Slovenijo! Slovenci iz Porabja«. Letak so si sposodili od Karla Holca, predsednika Porabskega kulturnega in turističnega društva Andovci, ki se je z njim že konec junija povzpel na Triglav v počastitev 30. obletnice samostojne Slovenije.

tudi predstavniki slovenskih kmečkih organizacij, ki delujejo v vseh štirih zamejstvih in se združujejo v koordinacijo Agraslomak, ter lokalni ponudniki.

Prijeten dan je s svojim nastopom okronal Ansambel Saša Avsenika in s koncertom »Vse najboljše, Slovenija«, v čast 30 let samostojne Slovenije vsem obiskovalcem pričaral čudovito glasbeno doživetje.

Nikoletta Vajda-Nagy

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Roler

Po varašaj, sploj pa v velki varašaj, z biciklinom se leko najbolje lekej pa najbolja brž pelamo pa pridemo do cilja. Nej trbej parkirišča iskati, nej trbej čakati, če je velki promet, leko se pelamo po pauti, po kolesarski pauti pa če je sila, te še tam tō, gde pešci odijo. Prvin je biciklin velko vrejdnost emo, nej samo zato, ka dosta košto, zato tō, ka lüstvo iz vesi je se z njim vozilo delat. Po devetdeseti lejtaj, gda je vsigdar več avtonov bilau pri ramaj po vasaj, sploj pa gde so brgavuge billi, se je vsigdar menje biciklinov vozilo po pauti. V Varaši, v Slovenskoj vesi, tam, gde je raven pa je vse bola skrak, tam do gnesden dosta biciklinov gonijo. Prvin, gda so se prtije (izmene) menjavale kak v židani fabriki tak v kosavno fabriki, se je telko lüstva vozilo z biciklinom, ka gda so vrata fabrike odprli, so se sipali kak mrvle. Gnesden se že pa znauva začna lüstvo z biciklinom voziti, edni zato, ka neškejo več vōr v avtoni sejdeti zavolo prometa, drūgi pa zavolo zdravja gonijo biciklin. Tau tō istina, ka zdaj je že taši biciklin tō, steri je na elektriko, steri že skur sam od sebe leti. Z biciklinom se pelati je dobro, depa samo te, če je lejpo vrejmen. Če že z biciklinom demo z daumi pa med putjauv ali gda bi nazajšli, se vleje dež, te drūgo nega, ali počakamo ali tam njamo biciklin pa na avtobus ali v avto sedemo. Depa če stoj roler (kotalke) ma, te se tašoga nej trbej bojati. Če je slabo vrejmen, te ga vkūpzapremo pa ga pod pazge dejamo pa se leko pelamo z metrojem, z avtobusom ali pa v osebni avto sedemo. Nej samo zavolo toga je najbolja samo po varašaj praktičen, zato tō, ka male kole ma pa samo tam se leko pela z njim, gde je gnako. Po vasaj bi dosta haska nej meli, več bi ga nosili kak bi se pelali. Ranč tak je v Somboteli na glavnem trgi tō, če mamō roler na elektriko. Tam vala en predpis, steri pravi, ka se tisti tam ne smejo nūcati.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Slovenija bo do konca leta predsedovala Svetu Evropske unije

Evropski komisarji s predsednico Evropske komisije Ursulo von der Leyen na čelu so ob začetku slovenskega predsedovanja Svetu EU na srečanju s slovensko vlado potrdili prioritete predsedovanja. Po delovnih pogovorih sta predsednica komisije in slovenski premier pripravila skupno novinarsko konferenco, na kateri je Janez Janša naštel nekaj ključnih prednostnih nalog za naslednjih šest mesecev: odpornost, okrevanje, strateška avtonomija. Eden izmed pomembnih prebojev je bil načrt za okrevanje po epidemiji. Drugi pomembni preboj je bila pravilna odločitev Evropske komisije za razvoj in proizvodnjo cepiva. Pravi čudež je bil, da je bilo izdelano tako hitro, kar brez evropskega denarja ne bi bilo mogoče, in v teh potezah vidimo prav razloge, zakaj je bila Evropska unija sploh ustanovljena, je poudaril Janša in spomnil, da Slovenija prav te dni praznuje 30 let svoje samostojnosti in državnosti. Predsednica Evropske komisije Ursula von der Leyen je zatrjela, da bo čas slovenskega predsedstva točka preobrata za Evropsko unijo. EU se namreč zdaj previdno odpira, upravljanje krize se počasi levi v upravljanje dolgoročnega okrevanja. Imamo za 900 milijard evrov vlaganj, neke vrste evropski zeleni »new deal«, ki bo ustvaril nova, »zelen«, dolgoročno vzdržna delovna mesta, ohranjal naravo in omogočil, da Evropa doseže svoje podnebne cilje, je dejala von der Leynova, ki podpira Janšev načrt za vrh o Zahodnem Balkanu. Predsednica Evropske komisije je tudi poudarila, da se bo moralo slovensko predsedstvo ukvarjati z vprašanjem vladavine prava. Vrhunec začetka predsedovanja je bila 1. julija zvečer slovesnost na Blejskem jezeru in krstna uprizoritev baleta Povodni mož na Blejskem otoku, pod katerega se podpisuje mednarodno uveljavljeni koreograf in umetniški direktor mariborskega Baleta Edward Clug.

»HURA, POČITNICE SO TU!« - PO RES NENAČETEM ŠOLSLEM LETU

Šolsko leto 2020/2021 je bilo res nenavadno. Bilo je nekaj takega, česar nikoli nismo imeli prej in niti v svojih sanjah ne bi verjeli, da se bo zgodilo kaj takega. Minulo šolsko leto je bilo posebno

Zbirka vaj za jezikovni izpit

tudi za monoštrske gimnazije, in to iz več razlogov. Po eni strani smo imeli »normalni« pouk v živo, hibridni pouk, ko so se nekateri letniki vključevali v pouk preko spleta, ostali pa so bili v razredu v živo, potem digitalni pouk za vso šolo in nazadnje spet »normalni« pouk.

Po drugi strani je monoštrska gimnazija v zdajšnji obliki v tem šolskem letu delovala zadnjič. Od septembra naprej bo upravljanje ustanove prevzela sombotelska škofija in bo gimnazija skupaj z osnovno šolo Istvána Széchenyija delovala kot Osnovna šola in gimnazija svetega Gottháarda.

Kar se tiče pouka slovenskega jezika, ne bo veliko sprememb. Edina sprememba bo, da se bodo v isti izobraževalni ustanovi (čeprav v dveh stavbah) lahko učenci in dijaki učili slovenščino od 1. razreda do mature.

Čeprav so bile razmere posebne, se je na gimnaziji v iztekajočem šolskem letu na področju pouka slovenskega jezika zvrstilo veliko dogodkov. Tudi dijaki, ki se učijo slovenščino, so bili zelo dejavni in so dosegali lepe rezultate ter se udeleževali veliko projektov.

Od šolskega leta 2020/2021 imamo fakultativni pouk slovenskega jezika za 11. in 12. letnik. Fakultativni pouk so obiskovali štirje dijaki. Eden od njih, Zalán Lang, je postal prvi dijak monoštrske gimnazije, ki je naredil maturitetni izpit iz slovenščine na višji ravni in je dosegel krasen rezultat (dobil je petko). Zelo smo ponosni nanj, do sedaj so na Madžarskem le enkrat organizirali maturitetni izpit iz slovenskega jezika na višji ravni (kandidat ni bil dijak naše šole).

Ob fakultativnem pouku se je izvajal tudi krožek slovenskega jezika za višje razrede (5.-8.) za popularizacijo slovenščine na gimnaziji. Krožek sta obiskovala dva učenca, ki sta bila tako pridna, da sta se vključevala tudi v digitalni pouk in se učila slovenščino.

Zmagovalci Državnega tekmovanja za srednješolce; (z leve) Zalán Lang, Dóra Doszpot in Loránd Császár

Februarja so trije dijaki uspešno naredili jezikovni izpit iz slovenskega jezika na srednji ravni (B2). Želimo se zahvaliti Državni slovenski samoupravi, da nam je pomagala pri tem in nam zagotovila prenočišče, ko smo potovali v Budimpešto na ustni del izpita. DSS smo hvaležni tudi za interaktivno tablo in prenosni računalnik, ki smo ju dobili za slovensko učilnico na gimnaziji.

Pet dijakov se je udeležilo prvega

kroga Državnega tekmovanja iz slovenskega jezika za srednješolce, trem je uspelo priti v drugi krog, kjer so dosegli zelo lepe rezultate. Zalán Lang (12.g) je že drugič dosegel prvo mesto na

Zora Kiss, nagrajenka na Državnem tekmovanju za osnovnošolce

tem tekmovanju, Dóra Doszpot (11.g) je dosegla drugo, Loránd Császár (12.g) pa tretje mesto. Tudi dijaki drugih razredov niso

le narili. Zóra Kiss (7.g) se je udeležila Državnega tekmovanja za osnovnošolce iz slovenskega jezika in književnosti, na katerem je dosegla zelo lep rezultat. Pouk slovenščine na gimnaziji nam je pomagal tudi pri tem, da je nas je TV AS iz Murske Sobotice vključila v projekt Evropskega parlamenta, v okviru katerega smo lahko organizirali debatno tekmovanje na temo okoljevarstva. Projekt je sofinancirala tudi Zveza Slovencev na Madžars-

kem. Tudi njim smo za to zelo hvaležni. Na debatnem tekmovanju je zmagala skupina »Füstbe ment terv« (Áron Jakab Soós, Levente Tóth in Trisztán Kozó iz 10.g razreda), ki bo predstavljala

našo gimnazijo na mednarodnem tekmovanju, ki bo jeseni.

Poročali smo že o sodelovanju Pišk Murska Sobota in naše gimnazije. Klaudija Sedar, avtorica publikacije Gimnazija v Monoštru in njen pomen za Slovence v Slovenski krajini, je v sredini junija na Generalnem konzulatu RS v Monoštru predstavila rezultate svojih raziskav.

Pomemben dogodek je bil tudi predstavitev zbirke vaj z naslovom Szlovén nyelvwizsga

ábécé B2. Zbirko je s pomočjo parlamentarne zagovornice Slovencev na Madžarskem Erike Köleš Kiss in finančno pomočjo Državnega sekretariata za cerkvene in narodnostne zadeve pri Uradu predsednika vlade sestavil profesor slovenščine na monoštrski gimnaziji Norbert Gerencsér (avtor tega članka).

To še ni vse. Naši dijaki so pridni in dejavni tudi poleti. Dva dijaka se udeležujeta Mladinske poletne šole, ki se, žal, izvaja preko spleta, ampak tudi na tak način ponuja veliko koristnega za dijake. Tri dijakinje pa so dobile štipendije in se bodo udeležile 28. Poletnega tečaja slovenskega jezika na slovenski Obali v Kopru, v organizaciji Univerze na Primorskem.

Iskreno si želimo, da naslednje šolsko leto ne bo tako posebno in nenavadno. V imenu dijakov in profesorjev Gimnazije Monošter želimo vsem lepe in mirne počitnice, lepo poletje in vse dobro!

(Slika na 1. strani: Debatno tekmovanje na monoštrski gimnaziji)

*Norbert Gerencsér
profesor slovenščine,
Gimnazija Monošter*

Kolonija za prevajanje v Lakitelku

Ljudska univerza v Lakitelku skupaj s Skladom za usposabljanje in raziskovanje Sre madžarskega Parlamenta Sándorja Lezsáka je ljudsko univerzo 7. julija obiskala

Slovenska in ukrajinska zagovornica s podpredsednikom parlamenta, Sándorjem Lezsákom, ustanoviteljem ljudske univerze v Lakitelku

dnje Evrope ter Zvezo madžarskih pisateljev je že šestič organizirala kolonijo za prevajanje umetnostnih besedil. Na razpis so se lahko prijavi- li mladi (mlajši od 35 let), ki si želijo prevajati sodobna literarna besedila iz hrvaškega, srbskega, slovenskega, romunskega, slovaškega in ukrajinskega jezika v madžarski jezik. Udeleženci so lahko prisluhnili predavanjem o literaturi in kulturi srednjeevropskih narodov ter o povezovanju le-teh. Na seminarjih, na katerih so bili razdeljeni v manjše skupine po jezikih, so se spoznavali s teoretičnimi in praktičnimi vidiki prevajanja iz danega jezika. V programu je bila razpisana tudi slovensko-madžarska delavnica. Zaradi tega in na povabilo podpredsednika

slovenska zagovornica Erika Köleš Kiss, ki se je udeležila pogovora z vodji delavnic in prisluhnila predstavitvi »Gaja Hungarikumov«. Te-

Erika Köleš Kiss z vodjo slovenske delavnice, profesorjem Andorjem Mészárosom

kom dneva se je pogovarjala tudi z vodjo slovenske delavnice, profesorjem Andorjem Mészárosom, zgodovinarjem na univerzi ELTE.

F. Sütő

Pod Srebrnim brejgom ...

... se vse bole žuta farba gleda. Zakoj? Zatoga volo, ka Tadej Pogačar na Tour de France že cejli teden v žutom pedale klači. Na dirki po Franciji je že vsa lejta šega, ka najbalkši, steri najbolje brž svoj potač pela, mora v žuti biti võzravnani. Potejm, gda je Primož Roglič grdau spadno, je zdaj Pogačar prvi favorit grato pa tau zagnauk eške kak vala. Svoje krepke noge tak brž vej sũkati, ka se novinarge pa eške sto spitava, če kakši doping gemle. Vejmo, nej malo najbalkši na svejti je na dopingi bilau pa tak tũ Lance Armstrong (6-krat je na Tour de France najbalkši biu), steri je po dugi lejtaj võovado, ka se je dopingejro. Vse, ka je gvino, so njemi vkraj vzeli pa velke miljonke je plačati mogo. Depa naš Tadej Pogačar cejli čas guči: »Ka naj eške naredim, ka te mi võrvali, ka pri meni nikšnoga dopinga nega. Trikrat na den mi cũkalino pa krv gemlejo, dun bi že kaj najšli, če bi takše delo. Depa ge takše rejsan ne delam!«

So pa svoje maturanti iz Novoga mesta naredili. Za maturo so za eden teden v Španijo na maurdje odišli. Prejk 300 ji je šlau, domau so prišli tak, ka 58 ji je na covid pozitivni bilau. Zavolo nji je statistika znuava vũška skaučila. Prejšnje dneve so v Sloveniji na testaj od 3 do 5 lũjdi z betegom najšli, zdaj je nagnauk prejk 60 takšni betežni. Ja, turizem je eno leto nazaj velke nevaule prineso, v taum leti se se skur gnako že začnilo goditi pa se je turistična sezona eške kuman začnila. Pa tau je eške nej vse. Tej mladi betežniki aj bi vsi tũ nauvi beteg meli, ka se zdaj delta zove pa že delta plus tũ. Za njimi se čaka, ka ranč tak iz Španije eške nin 300 maturantov pride. Kak de tau võgledalo, baukše nej broditi. Kuman se je normalno živeti začnilo, pa se znuava kaže, ka leko nazaj na staro pride. Eške tau trbej prajti, ka ranč mladi so zvekšoga tisti, ka se cepiti neškejo. Prejnji že neka brodijo, ka bi mujs trbelo rokau za iglo tapodržati, če de se takše eške tadale godilo. Najvejki pesimisti že prognoze delajo, ka septembra znuava de se vse zapejralo. Takši Nostradamusov je vse več pa več, ka že tanaprej vijdijo, ka se ma zgoditi. Nej pa trbej Nostradamus biti, ka človel vpamet vzeme, ka mladi v Sloveniji vse bole politično aktivni škejo biti. Nej ranč, ka bi nut v politiko šli. Njiva aktivnost se v tejm kaže, ka ne dovolijo, ka se nji ne čũje, se nji ne posluša. Zavolo nji, njive pozitivne energije se je najbolje nauvi referendum na pragi najšo. Za vodau dé. Vlada šké, aj vode kak pacin ali gesti v bauti grata. Na kratko povedano, slovenske vode pod zemlov, na zmelej, aj bi tak gratale, kak bi je na borzo dau. Steri več pejnež ponũdi, tisti de z njimi leko ravno. Kak povedano, mladi so prajli, tau pa nede šlau. Tak zdaj od toga lidge na referndumi svojo rejč povejo. Kak zagnauk võgleda, lidge so nji poslušali. Zato, ka na referendumi eške vsefele drugi ekološki pij-tanj naprej prinesejo.

Svoje brsanje so naprej nogometiši Mure prinesli. Aktualni šampioni so oprvin kvalifikacije za Champions league brsali. Pa nej samo tau, baukši so za 1:0 tam v Makedinji bili. S tejm že pejnezi v njivoj buksi se nabejrajo. Srebrni brejg je trno vesejli gé. Če bi se leko s svojoga mesta geno, bi v Mursko Soboto na štadion odišo pa tam na velke na revanši za Muro navijo pa za nji pesnice stiskavo. Depa bole aj ostane na svojom mesti, vej pa skur je tak viski, ka ta od granice s Porabjom vse do Murske Sobote vidi.

Miki Roš

... DO MADŽARSKE

Novi predpisi za nošenje mask

Potem ko smo na Madžarskem pred tednom in pol dosegli »magično« številko, saj je bilo cepljenih 5,5 milijona ljudi, so se spremenila pravila nošenja mask. Maske so obvezne le v zdravstvenih in socialnih institucijah, toda tudi v teh so oproščeni nošenja mask bolniki v bolnišničnih sobah, otroci, mlajši od 6 let, in nekateri bolniki z mentalnimi boleznimi. Prav tako niso obvezne maske za zdravnike in zdravstveno osebje v zdravniških ordinacijah, v pisarnah in skupnih prostorih za zdravstveno osebje. Obvezno je nošenje mask za obiskovalce v bolnicah in domovih za starejše občane. Ob primeru obiskovalcev tudi bolnikom in starostnikom svetujejo, da si nadenejo masko.

Viktor Orbán se je v pismu zahvalil domačim zdravnikom

Predsednik vlade Viktor Orbán je prejšnji teden poslal pismo domačim zdravnikom, v katerem se je zahvalil za njihovo požrtvovalno delo v času epidemije. Kot je zapisal: »Madžarska vlada bo tudi v prihodnje naredila vse za zdravstveno oskrbo Madžarov in pri tem računa na delo in izkušnje domačih zdravnikov.« Probleme v osnovni oskrbi bolnikov kaže tudi podatek, da je v zadnjem letu 233 domačih zdravnikov vrnilo koncesijo (prakso). Predsednik njihovega strokovnega združenja trdi, da je pri tem glavni vzrok starost. Drugi vzrok je strokovnega značaja, predsednik meni, da bi se morali strogo ločiti osnovna in travmatološka oskrba.

Da je v madžarskem zdravstvu precejšnje pomanjkanje splošnih zdravnikov, kaže tudi najnovejša odredba ministra za zdravstvo, ki dopušta, da v zdravstvenih domovih dežurajo tudi zdravstveni delavci brez zdravniške diplome, recimo diplomirane medicinske sestre ali diplomirani reševalci.

Prvin kak sem na tören išo, sem dva deci ruma spijo

Kak šegau ma biti, gda človek kaj išče, te gvüšno ka ne najde, sledkar, gda že nej trbej, te naprejpride. Tak je tau, gda odim po vasaj pa stare kejpe gledam pa slikam za novine. Te kejpe rejdko gledajo, največkrat so nin ozark v omari ali še bola skrito je majo. Zavolo toga, gda se tak naglo tapostavim pa prosim, aj naprej vzemejo stare kejpe, dosta lidi je sploj ne najde ali samo en tau. Tak je tau bilau v Sakalovci tö pri Ledinani, pri gospaudi Ferini Šömeneki, steri se redno Djauži (Jožef) zovejo, depa tau je edna drüga zgodba. Gnauk sem že odo

pri njij, depa te je samo en tau kejпов naprejprišlo, zdaj, prejšnji keden, smo pa drügi tau poglednili.

- *Feri, te stare kejpe smo pred tejm nej vidli, stere ste zdaj naprejvzeli, sto so na tej stari kejpai?*

»Na prvom tjeipi je moja baba sama dolavzeta, na

štirdje vekši so tü doma ostali, samo menšo hčer so s seuv odnesli, mali se je pa tak tam vanej naraudo.«

- *Mate eden mali kejp, gde ste vsi dolavzeti, cejla vaša*

Feri Šömenek, steroga vsi Bene zovëjo

družina.

»Nej samo slika je mala, mi smo tö mali bili, mi, steri tam naprej stojimo. Najbola se na tisti sliki vidimo, stero na stenu mam vödjano, oča, mati pa mi, šest mlajšov.«

- *Na malom kejpi je vas več kak šest, ka je bilau, ka telko vas je vküperprišlo?*

bilau, tašoga reda smo še pred ramom cesto meli. Na bučo je v vesi telko naroda bilau, ka si se nej mogo djediti.«

- *Na ednom kejpi so vaša mati dolazeta, tak na samom, te oča posaba, pa je gde sta vküper, sto je bejo fotograf, ne vejte?*

»Vejš, sto je prvin dosta liko? Feri Makoš, on je vsepovsedik tam bijo pa tjeipe redo, zato ka te je še rejdko bilau, ka bi stoj doma emo fotoapararat.«

- *Mate taši kejp tö, gde so vaša mati pa dve sestre z raužami dolazete, gde pa ka je tau bilau?*

»Ne vejim, depa če bola skrjej poglednam, te vejn ballagás (vareta) mogo biti, zato ka edna sestra batju ma na saba.«

- *Oča so se radi doladjemali s kravami?*

»Rad je emo krave pa rad se je spravlo z njimi, depa njegoga so baugale, name tak nej. Gda so name pamet vzele, ka prauto njim dem, te so že vužigale, dja sem je nej mogo zgrabti. Zavolo toga sem dja dosta krave ranč nej paso.«

- *Sto je na taum tjeipi, gde so regruti dolavzeti?*

»Moja sestra, Petrešova pa ledjeni s Sakalovec, zato ka te je taša šega bila, ka so tašoga reda ledjene dekle sprvajale. Na tjeipi je še Ödön Trajber, tanácselnök (predsednik krajevnooga sveta) pa policaj zato, ka tašoga reda sta tejava dva vsigdar paulak bila.«

- *Na ednom kejpi na travi ležite pa se sončate, gde je tau bilau?*

»Tau je leta 1969-70 pri Duni bilau, gda sem sodak bijo. Gda so me pistili, ka sem leko vö s kasarnje üšo, te sem k tetici üšo pa te z njimi sem üšo se kaupat.«

- *Mate eden taši kejp tö, gde gvant vse zamazanoga mate, ka ste tü delali?*

»Tau že ne vejim, gde je bilau, depa dja sem malar bijo, zato mam zamazani gvant.

Štiridesetštiri lejt sem delo pa za malara biti je zaslüženi krajcar bijo. V Varaši, kak je zdaj glasbena šaula, tam smo na törmi delali, tak ka samo eden fauslin bijo pod menov, vejš, ka je tau. Depa tau tö vöovadim, ka samo te smo šli tagora, gda smo že dva deci ruma spili, dočas nej.

fejst radi pili, tau so prajli, ka je fejst zdrava. Dja sem njim pa noso, aj pidjejo, pa nej leko bilau, zato ka od nas je skur pet kilomejtrov daleč tista vretina. Dja sem ta dosta odo pa odim zato, ka tam mam gauštjo.«

- *Kak tau, ka tak daleč kraj mate grünt od dauma?*

Družinski kejp Ledinane družine, steroga Feri ma na stejni. V prvom redej z lejve: brat Zoli, mati sestri Erži pa Marika, oče pa sestra Anuška; v drugom redej Feri pa brat Vili

Pa ranč tak so delali Talani, zimermange tö, gda so na varaškoj cerkvi tören redli, dočas so en stopaj nej naredli, ka so dva deci ruma nej spili.

Istina, ka potistim so oni že tö samo na ednom fauslini stali, sedemdeset mejterov visiko tak, ka nej bilau ograje.«

»Zato, ka moja mati je od tistec valaun bila, je eden taši tjeip, ka je sestra dolavzeta tam na Prlongaj, kak je Pipi Roza bila doma.«

- *Tü pri poštiji je zato baukše, kak če bi zdaj tam na Prlongaj bili doma, nej?*

»Baukše zato, ka je vse skrak,

Na dvauri Ledinane iže: velka družina, vej so pa na bučo vsi domau prišli

drüdjom tjeipi pa baba, njeni mauž, materna sestra pa mali brat, Zoli, steri se je že v Avstriji naraudo, zato ka sta baba pa mauž nikak 48. leta vöodskočila.«

- *Drügi mlajši so tü ostali?*

»Vsevküp nji je šest bilau,

»Vejn buča bila kak zdaj, te so vsi bratje furt domau prišli. Gda je pau sedmi bus zazran-ka prišo, te smo že gledali, če na busi sedijo. Pa nej samo pri nas je bilau tak, k sikšoj družini so domau prišli. Prvin, gda je buča bila, je velko

Pri Duni (Donavi) s tetico, stera je v Pešti živala

- *Najšo sem taši kejp, da ste po vodau šli k sakalovski vretini.*

»Tau je tam niže na Prlongaj bilau, kak je vretina, od tistec sem neso domau vodau v demizoni, gda so naši Pešterge doma bili. Zato ka oni so tau

samo če kaj dje, te pa ne moreš spati, zato ka drügo ne čüješ samo „bum, bum“.«

(*Kejp na 1. strani: Mati pa dve mlajši sesrti Erži pa Marika.*)

Karči Holec

Od Gorenjoga Senika do Garbolca - 45.

GDE SE JE EŠKE MATI BOŽA SKUZILA

Vzemimo zdaj edno veuko sapo in podajmo se na slej-djen tau naše duge-duge poti po Vogrski! Klantivali mo po krajinaj Szatmár in Bereg – svoje drlanckanje začnemo malo vö z županijskoga središča Nyíregyháze.

Če se napautimo prauti Tisi, za en malo pridemo v vesnico *Tiszabercel*, gde se je v ednoj kuriji naraudo veuki madžarski mislec in pisatel z 18.

vi grad so začnili zidati v 15. stoletji, tistoga ipa je dobila zidina svojo formo litere »U« in štiri törme na kiklaj. Gnes majo v gradi kaupanco, na njegovom dvoriški pa nutpokažejo gledališke igre.

Od madžarsko-ukrajinsko-slovaške tromeje se zdaj po Tisi spüstimoz nazaj do Nyíregyháze, od tistec pa se napautimo dale po avtocesti »M3«. Za en malo pridemo do najvišji-

Odlaučo se je, če ozdravi, cerkvi podari eden koš fčel. Gda je po molitvi čüto, ka že baukšo naušo má, se je na pauti nazaj spozabo svoje oblübe. Čüdivo pa se je, gda so doma njegve fčele vse vözletele prauti Pócsi, gde eške gnes živejo v ednoj lüknji v stenej cerkve. Če se napautimo nazaj prauti Nyírbátori in malo dale, pridemo do vési *Bátorliget*, gde ležijo najvekše indašnje müzge v rosagi. Kauli 53-hektarske zemlé ležijo gauške, zavolo štéri topeu luft ne more nutpriti. Tak ostane tam megla, v štéroj turisti leko blaudijo samo z dopüščenjom – vej pa morejo skrb meti, ka bi nej prejk na romanarsko stran stauptili.

En par kilomejterov kraj leži vesnica *Vállaj*, v štéro so v 18. stoletji prišli švabski kolonisti. Gnes je vés najbole erična po svoji »pisani škedjnaj«, na štéraj so prejdno stenau s vsefélé farbami vönamalali. Vandraške pa morejo mujs kauštati njine sölkniwane klobase in »štrudle« – tau je testau, štéroga mejsijo z vrnjim mlejkom, v njega pa dejvajo slatek ali solani nadejv.

Na bregej reke Kraszna, v malom varaši *Nagyecsed* so že leta 1915 oprli elektrarno, štéra je s pomočjauv pare davala elektriko 15 vesnicam in mestom – tau je 30 gezero lidam. V muzeji bližanje *Mátészalke* si leko poglednemo zbirko kaul in kočüjov, nut pa nam pokažejo škéri kolarski in kovaški majstrov tö. V varaši *Fehérgyarmat* nas s törma gotske kalavinske cerkve zové glas zvona, štéroga je mesti v dar dau erdeljski vojvoda István Báthory.

Če že klantivamo po szatmárskoj krajini, se nam splača gorpoiskati vesnico *Panyola*. Po cejlom rosagi je erična njena žganjarna, v štéroj trnok dobro palinko küjajo. S sliv pa se ne rédi samo žganjé - v bližanoj vési *Penyige* so oprli prvi muzej marmelade (lek-

vár) v ednom več kak stau lejt starom rami. Tam leko spoznamo, s kakšimi škérmi rédijo tau slivovo dobrauto brezi cukra. Če smo si kaj küpili od té kulinarični specialitet, je leko koštavamo v *Cégénydányádi* pod veukov platanov, štéra kaulivrat sedem mejterov mejri, stara pa je više dvejstau lejt.

»Vilinski otok« (*Tündérsziget*) – tak je v svoji knjigaj svojo

semleti tö – na tau spominata dva mlina. Prvi stogi v vési *Túristvándi*, njegva posabnost je, ka voda žené celau tri njegva veuka lesena kaula. V bližanoj vesnici *Tarpi* pa gnes najdemo edini mlin z ov kraj Tise, štéri je »süji«, tau znamenüje, ka ga ne žené voda. V dalečnji rosagaj je erična cerkev v središči *Tákosa*,

Blajžena Devica Marija v Máriapócsi se je oprvim skuzila leta 1696 – gnes je tam kopija kejpa, de je pa tista tö djaukala (1715, 1905)

stoletja György Bessenyei. O njem moremo znati, ka je biu telesni čüvaj (testör) cesarice Marije Terezije, njegva iža pa je tipična nemešnjaška zidina s tisti cajtov. S cuгом na vausko štrejko se od tistec leko odpelamo do varaša *Dombrád*, gde v muzeji nutpokažejo zgodovino železnice v tajoj krajini.

Dale prauti *Záhonyi*, gde z avtonom ali cuгом leko prejkstauptimo grajnco prauti Ukrajini, oprvim pridemo v varaš *Ajak*. Tam so vsikdar spoj dober dvan (tobak) pavali pavri, štéri so do 1960-i lejt gordržali svojo tradicionalno ljudsko nošo. Domanji – od detet do babic – so meli naprejšpisane gvante, ženske so se mogle ovak ravnati v vsakšom letom časi, depa za petke ali svetke ranč tak.

Na pauti od alföldske ravéni prauti bregam Karpatov pridemo do varaša *Kisvárd*, štéri je gordržo strukturo ulic iz srejdnojga vöka. Njeg-

šoša punkta krajine Nyírség – na »visino« 183 mejterov. V *Nyírbátori* se pred našimi očami prikaže kalvinistična cerkev, štéra má petstau lejt staro strejo, pauleg njé pa stogi 30 mejterov visiki leseni zvonik. V 15. stoletji go je dau zozidati erdeljski vojvoda István Báthory, od štéroga dvorec si ranč tak leko poglednemo v varaši.

Samo deset kilomejterov morejo vö z Nyírbátora titi tisti prauškarge, štéri škéjo priti v *Máriapócs*. Tau je najvekše božepautno mesto grčkokatoličančov k Marijinoma kejpí, na štérom se je Blajžena Devica že večkrat skuzila. (V istini je tam samo kopija podobe, original držijo v Stephansdomi v Beči). Cerkev na leto gorpoiške več stau gezero prauškarov, leta 1991 je taprišo pápa Janoš Pavel II. tö.

Stara pripovejst guči, ka je prej pavra Andrása Bangóna trnok bolejlja nauša, zatok se je napauto k Mariji v Pócs.

Leseni spomeniki na cintori v vési Szatmárceke so visiki kak eden človek – simbolizerajo človečo glavau ali čün

rojstno vés *Tiszacsécse* zvau Zsigmond Móricz. Njegva spominska tabla visi na ednom malom, z ritonjami pokritom paverskom rami, gnes pa smo že gvüšni, ka se je pisatel nej v tistoj iži naraudo. Krajina je erična po svoji orejovi drejvaj tö, njine trde sade z bližanje vesnice *Milota* so inda svejta dobro poznali eške na borzaj v New Yorki in Londoni ranč tak.

Dosta lüdi pravi, ka prej takšoša v cejloj Evropi nega kak liki v vési *Szatmárceke*: na kalavinskem cintori stogi več kak šeststau leseni nagrobnikov v formi čuna. Na srejdi graubišča se zdigava bejli, marmornatni nagrobni spomenik pesnika Ferenca Kölcseyne, štéri je v tajoj vesnici napiso reči madžarske himne. Na den vogrske kulture (22. januara) vsikšo leto položijo tam vence in držijo spominsko konferenco.

Pšenico, štéro so pavri pripauti v tajoj krajini, je trbólo

štéro zovéjo »Notre-Dame na bausi nogaj« tö. Tau pa zatok, ka má srteu od tučene ilojce, turisti pa se leko čüdivajo njenoma plafoni s pofarbanimi lesenimi kazetami ranč tak.

Pauleg reke Túr smo tak prišli do najbole vzhodne vési našoga rosaga *Garbolca*, štéri leži 525 kilomejterov kraj od Gorenjoga Senika (tak daleč je od tistec srbski varaš Niš tö). V preminauči edenajset mejsecaj smo plezdili na bregé in na ravénaj gledali v daljino, nut smo poklonckali v cerkve po mali vesnicaj in blaudili po ulicaj veuki varašov. Lepau se zavalim vsejm, štéri ste z menov držali od vogrsko-slovensko-avstrijske do vogrsko-ukrajinsko-romanarske tromeje. Vüпам, ka vam je bilau šteti tau serijo takšo veseldje, kak go je bilau meni pisati ...

Dušan Mukič
foto: mtu.gov.hu in
pixabay.com

MERKANARSKI IN RUSOŠKI APOŠTOL

Gvušno ste že čuli za Mohorjevo družbo, najstarejšega slovenskoga izdajatelja knjig, šteroga so po ideji Antona Martina Slomška stvaurili leta 1852. Za patronuša nauve založbe je blajženi pušpek zatok odebro **svetoga Mohora in Fortunata (Szent Hermagoras és Fortunatus)**, ka sta prej z Ogleja (Aquilaie) njiva dva Slovencom prinesla posvejt svete krščanjske võre.

Varaš Oglej je biu središče misijonskoga dela med starimi Slovencami niže Drave. Mantrnika Mohor in Fortunat sta bila djenau petstau lejt - od 1461 do 1961 - prviva patronuša ljubljanske pušpeki-je, na Slovenskom so jima posvetili sedem farni cerkva.

Po staroj legendi je v Ogleji krščanjsko võro oznanjo sam sveti Mark, šteri je prej svoj evangelij tō tam napiso. Pelanje pušpekije je prejkdau Mohori, šteroga je prej posveto sam sveti Peter. Pripovejdajo, ka je pušpek svoj žitek za Kristoša dau vküper z diakonom Fortunatom kauli leta 67 pod cesarom Neronom. Njija den so v oglejskoj Cerkvi svetili **12. juliuša**, na šteri datum so taprinesli njija relikvije.

Indrik pa je dojspisano, ka sta Mohor in Fortunat mantrništvo pretrpela dosta kisnej, na začetki 4. stoletja. Zgodovinarji bole tajoj pripovejsti võrjejo, štera guči, ka je biu Mohor duhovnik v Singi-

duni (gnešnjom Beogradi), kisnej pa ga je zavolo njegve võre vküper s Fortunatom na smrt osaudila edna poganska biroviija.

Varaš Oglej je nüco apoštolsko legendo, vej je pa biu drügo najvekše mesto v Italiji. Leta 452 so ga gorvužgali

Vladimir Kijeovski se je mogo v prvi lejtaj svojoga vladanja furt vojskovati - svoja lüstva je vküpdržo s pomočjauv krščanjsstva

Huni, po tistom pa so varaš znauvič gorzozidali. Tam so napravili nadpušpekijo, štera je vodila misijone na Vzhod - med stare Slovence tō.

Sveti Francišek Solan (Solan Szent Ferenc) je biu frančiškanski misijonar v 16. stoletji, šteri je zavolo svojoga gorečoga oznanjanja evangelija daubo ime »apoštol Djužne Merike«. Že za cajta njegvoga žitka so ga zvali »čüdodelnik Nauvoga sveta« in »sunce Peruna« tō.

Frančišek se je naraudo leta 1546 blüzi Kordobe, njegvi stariške so bili španjolski nemešnjaki. V šaule je odo k jezuitom, vsi dijaki in škonicke so ga poštüvali zavolo njegve pameti. V svojom

dvajstom leti je nutstau po v frančiškanski klaušter svoje rodne vesnice, gde je živo v sigurnoj pokauri.

Frančišek je kak duhovnik grato preveč popularen, zatok je proso, aj ga pošlejo v Afriko - mesto toga pa je mogo oditi na misijon v Djužno Meriko. V argentinskoi krajini Tucuman so falili duhovniki, zatok je Frančišek taodišo in se navčo gezik Indijancov. Več gezero od nji je okrsto, jim predgo, betežnike pa võzvräco. Misijonar je petnajset lejt vandri vo gor pa doj po toj zemlej, domanji eške gnesneden čestijo iže, v šteraj je živo.

Leta 1595 je Frančišek odišo prejk v Limo v Peruni, gde je v slejdnji lejtaj svojoga žitka napravo dosta čüd. Mräu je **14. juliuša** 1610 med svetov mešov, gnes ga držijo rosagaj Argentina, Urugvaj, Čile in Peru za svojoga apoštola in pripročnjika.

Rusoški zgodovinarji zovéjo **svetoga Vladimira (Szent Vlagyimir)** »nauvoga Konstantina«, njina Cerkev pa pravi, ka je »gnaki apoštolom«. Té knez je pripelo krščanjsko võro v Kijeovski Rusijo, s svojimi bojnami pa je povekšo té prvi rusoški rosag.

Vladimir se je naraudo leta 960, v svojom devetnajsetom leti je grato prejdjen lüstva med rekov Dnjeper in Baltiškom maurdjom. Vüdo je, ka so med sausadnimi rosagi najbolje močni tisti, šteri so gorvzeli krščanjsko võro, zatok se je odlaučo, ka k tejm narodom pridružji svoje lidi tō.

Kneza Vladimira so okrstili že v začetki leta 988, edno leto kisnej pa se je oženo z Anov, sestrov bizantinskoga

cesara. Pred zdavanjom je Vladimir proso svojo snejo, aj s sebov pripela »zavolé pušpekov in duhovnikov«, ka bi lidam zraučali krst v rosagi kauli Kijevea.

Rusoški prejdjen se je trnok trüdo, ka bi biu võren krščeni in s svojov peldov pelo

Frančiška Solana so v Djužnoj Meriki vsi držali za Božega odposlanca - Indijance je od totemistične võre obrno k krščanjsvtvi

lüstvo k Kristoši. Njema se leko Rusi in Ukrajinci zavali, ka so prišli v krivlo Matere Cerkve, krščanjsvo pa je postavilo fundamente njinoj literaturi in kulturi.

Knez Vladimir je dau v Kijevi zozidati edno lejpo Marijino cerkev, v šteroj so Boga čestili po bizantinskoi šegi. Grčki bogoslüžni gezik pa je nej sto prejkvzeti, raj je vpelo slavske knjige vučenikov svetoga Cirila in Metoda.

Gda ma je leta 1011 mrla žena Ana - njegva najbauška pomočnica - je Vladimir trnok žalosten grato. Za en par lejt, **15. juliuša** 1015 je v svojom 55. leti un tō zapüsto té svejt, za časa njegvoga sina Jaroslava Maudroga pa je krščanjsvo na Rusoškom spüstito eške krepše korenje.

Leta 1301 je võmrla moška veja vogrske kraleske držine Arpadovičov, s smrtjov **svete Hedvige (Szent Hedvig)** pa se je leta 1399 tau zgaudilo z ženskov linijov familije ranč tak.

Hedviga je bila najmlajša či madžarskoga krala Lajoša

Veukoga, po smrti šteroga je leta 1384 erbala polski tronuš. V njeni nauvi rosag so z vzhoda nutvdardjali poganski Litvani, štere je stejla Hedviga spreobrniti na krščanjsko võro. Njeni mauž Vladislav je tau delo na silo, una pa jim je raj pripovejdala o zveličanji in milosti. V Pragi je stvaurila kolegij za litvanske teologe, v Krakovi

teološko fakulteto, v Bieczy pa špitale.

Njena či Elizabeta je od vročine mrla včasik po narodnjenji, mati Hedviga pa je v smrti üšla za njauv štiri dni kisnej. Polaki so že računali na tau, ka go za en malo za svetnico zglasijo, zatok so go pokopali pod oltarom stolnice v Krakovi. Tam so Jadvigo - kak go v polskom geziki zovéjo - dugo čestili, če resjan so mogli do njene beatifikacije počakati do leta 1997.

Sveta Hedviga je od leta 2006 patronuškinja vogrske krajine Dunakanyar, njeni svetek držimo **18. juliuša**.

-dm-
ilustraciji:
Szilveszter Bartkó

PETEK, 16.07.2021, I. spored TVS

6.15 Kultura, Odmevi, 7.00 Poletno jutro, 9.00 Prišla je sreča (II.), italijanska nadaljevanka, 10.20 Ginovo potepanje po zahodni italijanski obali, Kalabrija, kulinarično-popotniška oddaja, 10.45 Izzivi srebrne generacije, Osamljenost, dokumentarno-izobraževalna oddaja, 11.10 Danes dol, jutri gor, slovenska nanizanka, 11.40 Narejeno v Kjotu, japonska dokumentarna serija, 12.00 Mesto, ki se ozira v nebo, igrano-dokumentarni film, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Severna obzorja (VI.), Italijanska četrt, ameriška nadaljevanka, 14.15 TV-izložba, 14.30 Priluhnimu tišini, izobraževalno-svetovalna oddaja, 15.00 Mostovi - Hidak, magazinska informativna oddaja, 15.35 Otroški program, 16.40 Infodrom, poletje 2021, Kultura, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Alpe-Donava-Jadran, 17.50 Duhovni utrip, 18.05 Bacek Jon, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Poletni pozdrav, 21.00 Slovo od zelenice, zgodba Francesca Tottija, italijanska nadaljevanka, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Skupaj, slovenski TV-film, 0.25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.50 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.45 Napovedujemo

PETEK, 16.07.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 9.30 Videotrak, 10.30 Poletno jutro, 12.35 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.15 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 14.00 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek, Tereza Kesovija, 15.00 Kolesarstvo - dirka po Franciji, 19. etapa, 17.20 Po etapi, analiza dirke po Franciji, 18.00 Mit o prvem filmu, dokumentarni film, 20.00 Divja salsa, angleški film, 21.40 Meso in kri, britanska nadaljevanka, 22.30 Jane, ameriški dokumentarni film, 0.05 Videotrak, 1.05 Info kanal

SOBOTA, 17.07.2021, I. spored TVS

6.10 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program, 10.30 Infodrom, poletje 2021, Kultura, 10.45 Osvežilna fronta, oddaja za mladostnike, 11.15 TV-izložba, 11.30 Koncerti za mlade, Kaj je klasična glasba?, glasbeno-izobraževalna serija L. Bernsteina, 12.40 Kaj govoriš? So vakeres? 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.50 TV-izložba, 14.05 Sledi, dr. Manica Špendal, dokumentarna oddaja, 14.45 Priluhnimu tišini, izobraževalno-svetovalna oddaja, 15.00 Amsterdam, London, New York - trije veličastni, Zlata doba (1585-1650), francoska dokumentarna serija, 16.00 Naš vsakdanji kruhek, slovenska nanizanka, 16.30 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Spoznajmo Gruzijo, gruzijska dokumentarna oddaja, 18.00 Na sončni strani, dokumentarno informativna oddaja, 18.35 Ozare, 18.40 Vrtno prigode, risanka, 18.57 Dnevnik, Sobotni Dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Abba za vedno, britansko-švedska dokumentarna oddaja, 21.00 Festival Europa Cantat 2021, 22.10 Poročila, Šport, Vreme, 22.35 Dvojček, norveška nadaljevanka, 23.30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 23.55 Dnevnik, Sobotni Dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 0.50 Napovedujemo

SOBOTA, 17.07.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 7.00 Najboljše jutro, 9.00 Pričevalci, Srečko Lisjak, 10.40 Danes dol, jutri gor, slovenska nanizanka, 11.50 Naš Triglav, dokumentarni film, 13.00 Circom Regional, Ubijmo tišino, koprodukcijška dokumentarna oddaja, 13.50 Predstavitev slovenskih olimpijcev, 15.00 Kolesarstvo - dirka po Franciji, 20. etapa, 17.55 Po etapi, analiza dirke po Franciji, 18.30 Avtomobilnost, 19.00 Videotrak, 20.00 Čudoviti mladi um, angleški film, 21.55 Zvezdana, To ni opravičilo, 22.40 Laibach - Spectre, koncert, 0.25 Videotrak, 1.25 Info kanal

NEDELJA, 18.07.2021, I. spored TVS

7.00 Otroški program, 10.55 TV-izložba, 11.15 Ozare, 11.20 Obzorja duha, 11.55 Ljudje in zemlja, 12.45 Zelena generacija/Young Village Folk, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Poletni pozdrav, 14.25 Čez planke, S Simfoničnim orkestrom RTV Slovenija v Južni Ameriki, 15.15 Umrika, indijski film, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Joker, kviz, 18.15 Ginovo potepanje po zahodni italijanski obali, Eolski otoki, kulinarično-popotniška oddaja, 18.40

Šola za pošasti, risanka, 18.50 Frfra in Cufek, risanka, 18.57 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Midva, britanska nadaljevanka, 20.50 Intervju, 21.35 Poročila, Šport, Vreme, 22.00 Sanjska mašina, dokumentarni film, 22.55 Za lahko noč: Operne arije, 23.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 23.35 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 0.30 Napovedujemo

NEDELJA, 18.07.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Videotrak, 7.00 Duhovni utrip, 7.15 Izzivi srebrne generacije, Osamljenost, dokumentarno-izobraževalna oddaja, 7.40 Potujoča muzika 2019, koncert združenih mladinskih zborov Slovenije, 9.00 M. Dekleva - J. Pucihar: Zmaj v Postojnski jami, muzikal za otroški zbor in pevca - raperja, 9.45 Danes dol, jutri gor, slovenska nanizanka, 11.05 So najlepše pesmi že napisane, koncert Alenke Godec, 13.05 Jane, ameriški dokumentarni film, 14.50 Ambienti, 15.45 Slovensko olimpijsko stoletje, dokumentarna serija, 17.00 Kolesarstvo - dirka po Franciji, 21. etapa, 19.15 Po etapi, analiza dirke po Franciji, 20.05 Skrivnost Savdske Arabije, nemška dokumentarna oddaja, 21.00 Žrebanje Lota, 21.10 Predstava se nadaljuje, Queen in Adam Lambert, glasbeni dokumentarni film, 22.40 Zvezdana, To ni opravičilo, 23.25 Videotrak, 0.25 Info kanal

PONEDELJEK, 19.07.2021, I. spored TVS

6.30 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Poletno jutro, 9.00 Prišla je sreča (II.), italijanska nadaljevanka, 10.15 Obzorja duha, 11.10 Danes dol, jutri gor, slovenska nanizanka, 11.35 Narejeno v Kjotu, japonska dokumentarna serija, 12.00 Intervju, dr. Danilo Türk, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Severna obzorja (VI.), ameriška nadaljevanka, 15.05 Dober dan, Koroška, 15.55 Timi gre, risanka, 16.05 Žanov svet, risanka, 16.25 Kozmo (III.), belgijska otroška nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Sledi, Janko Pislak (1934-2013), dokumentarna oddaja, 17.55 Pujsa Pepa, risanka, 18.00 Simon, risanka, 18.05 Nejo, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Dediščina Evrope: Letovišče, britanska nadaljevanka, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Wisting, koprodukcijška nadaljevanka, 23.45 Glasbeni večer, 0.40 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.05 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.00 Napovedujemo

PONEDELJEK, 19.07.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 11.10 Poletno jutro, 13.20 Priluhnimu tišini, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.55 Čap - trenutki odločitev, dokumentarni film, 15.00 Čuki legende, koncert ob 30-letnici skupine, 16.40 Ljudje in zemlja, 17.30 Zelena generacija/Young Village Folk, 18.00 Baška grapa, živi spomenik filma, dokumentarni film, 20.00 Nepal blizu neba, Od Manánga do Bhimdátte, nemška dokumentarna serija, 20.45 Mačje zgodbe, ameriška dokumentarna oddaja, 21.40 Meso in kri, britanska nadaljevanka, 22.30 Circom Regional, Trgovanje z vestjo, koprodukcijška dokumentarna oddaja, 23.25 Kopanje, kratki igrani film AGRFT, 0.45 Info kanal

TOREK, 20.07.2021, I. spored TVS

6.15 Kultura, Odmevi, 7.00 Poletno jutro, 9.00 Prišla je sreča (II.), italijanska nadaljevanka, 10.15 Umetnost igre, Korona gledališko leto 2020, 10.50 Danes dol, jutri gor, slovenska nanizanka, 11.20 Narejeno v Kjotu, japonska dokumentarna serija, 11.50 Tednik, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Severna obzorja (VI.), ameriška nadaljevanka, 14.30 Duhovni utrip, 15.00 Potepanja - Barangolások, Bortúra és Csongrád/Vinska tura in Csongrád, 15.45 Otroški program, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Free spirits - Samosvoji Shalini, Terry, Moušumi, dokumentarna oddaja, 17.55 Tib in Tamtam, risanka, 18.05 Bacek Jon, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Ločtve (I.), britanska nadaljevanka, 21.00 Zapuščina arabske pomladi - med preporodom in kaosom, nemška dokumentarna serija, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.00 Pričevalci, dr. Ernest Petrič, 1.50 Dnevnik Slovencev v Italiji, 2.15 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 3.10 Napovedujemo

TOREK, 20.07.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 10.15 Videotrak, 11.35 Poletno jutro, 13.45 Alpe-

-Donava-Jadran, 14.10 Paragraf številka 1, 150 let neodvisnega odvetništva na Slovenskem, dokumentarna oddaja, 15.20 Melodije morja in sonca 2021, 17.55 Pluti je treba! (Navigare Necesses Est), dokumentarni film, 20.00 Cunamiji, grozeče svarilo planetu, francoska dokumentarna oddaja, 20.55 Naj muzika igra, Elda Viler, 21.25 Meso in kri, britanska nadaljevanka, 22.15 Kaj govoriš? So vakeres? 22.30 Mahatma Gandhi - velika duša, francoska dokumentarna oddaja, 23.30 Videotrak, 0.35 Info kanal

SREDA, 21.07.2021, I. spored TVS

6.15 Kultura, Odmevi, 7.00 Poletno jutro, 9.00 Prišla je sreča (II.), italijanska nadaljevanka, 10.20 Free spirits - Samosvoji Shalini, Terry, Moušumi, dokumentarna oddaja, 11.00 Danes dol, jutri gor, slovenska nanizanka, 11.30 Narejeno v Kjotu, japonska dokumentarna serija, 12.00 Globus, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Severna obzorja (VI.), ameriška nadaljevanka, 14.30 Obrazi naših rojakov, 14.55 Rojaki, oddaja o zamejcih, 15.10 Pod drobnogledom - Nagyító alatt, Távoztás/Pouk na daljavo, 15.55 Otroški program, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Izgorelost: program za samouničenje, dokumentarni film, 17.50 50 knjig, ki so nas napisale, Dominik Smole: Antigona, 18.00 Kalimero, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Obvladaj se, ameriški film, 21.30 Moderne kunst, kratki igrani film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Profil, Igor Vidmar, 23.40 Izgorelost: program za samouničenje, dokumentarni film, 0.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.35 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.30 Napovedujemo

SREDA, 21.07.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 10.50 Poletno jutro, 13.00 Ginovo potepanje po zahodni italijanski obali, Eolski otoki, kulinarično-popotniška oddaja, 13.40 Festival Arsana Ptuj, Tango Story, 15.15 Abba za vedno, britansko-švedska dokumentarna oddaja, 16.20 Vikend paket, 18.00 Vse je enkrat 1.: portret Iva Svetine, dokumentarni film, 20.00 Na utrip srca: Beethovnova Deveta simfonija za ves svet, glasbena dokumentarna oddaja, 21.05 Žrebanje Lota, 21.15 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek, Jure Košir, 22.05 Meso in kri, britanska nadaljevanka, 22.55 Hči Camorre, dokumentarni film, 0.20 Videotrak, 1.25 Info kanal

ČETRTEK, 22.07.2021, I. spored TVS

6.15 Kultura, Odmevi, 7.00 Poletno jutro, 9.00 Prišla je sreča (II.), italijanska nadaljevanka, 10.20 Izgorelost: program za samouničenje, dokumentarni film, 11.00 Danes dol, jutri gor, slovenska nanizanka, 11.30 Narejeno v Kjotu, japonska dokumentarna serija, 12.00 Moje mnenje, Med kladivom in nakovalom, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Severna obzorja (VI.), ameriška nadaljevanka, 14.30 Slovenci v Italiji, Božo Zuanella, portret, 15.00 Moj gost/Moja gostja - Vendégem, portretna oddaja, 15.30 TV-izložba, 15.45 Timi gre, risanka, 15.55 Simon, risanka, 16.00 Žanov svet, risanka, 16.10 Tib in Tamtam, risanka, 16.30 Mulčki, risanka, 16.35 Zombi Lars, norveška otroška nadaljevanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Izzivi srebrne generacije, dokumentarno-izobraževalna oddaja, 17.50 Na kratko, Mobing, 18.00 V Goščavi, lutkovna nanizanka, 18.25 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Ujet (I.), britanska nadaljevanka, 20.45 Antična velemesta, Rim, francoska dokumentarna serija, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Bauhaus - nova doba, nemška nadaljevanka, 23.45 Izzivi srebrne generacije, dokumentarno-izobraževalna oddaja, 0.15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.40 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.35 Napovedujemo

ČETRTEK, 22.07.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 9.00 Videotrak, 10.00 Poletno jutro, 12.10 Profil, Igor Vidmar, 13.20 Olimpijske igre, Nogomet - Brazilija : Nemčija, 15.30 Poletni pozdrav, 17.00 Olimpijske igre, Nogomet - Brazilija : Nemčija, 19.00 Videotrak, 20.00 Šest mojstrov v viktorijanski hiši, britanska dokumentarna serija, 21.10 Slovensko olimpijsko stoletje, dokumentarna serija, 22.10 Genialna prijateljica (I.), italijanska nadaljevanka, 23.15 Slovenska jazz scena: Imago Sloveniae: Big band RTV Slovenija s solisti, 0.10 Videotrak, 1.05 Info kanal

TRGOVINA LOKALNIH PRODUKTOV NA SLOVENSKI VZORČNI KMETIJI

Razvojnna agencija Slovenska krajina kot partner projekta ETHOS LAND – SIHU190
Vzpostavitev mreže družbeno odgovornih turističnih ponudnikov, ki se financira iz
Programa Sodelovanja INTERREG V-A Slovenija-Madžarska, vas

16. julija 2021 ob 17. uri vabi

na otvoritev »Trgovine lokalnih produktov«, ki smo jo izoblikovali na Slovenski vzorčni kmetiji na Gornjem Seniku.

Obiskovalci bodo imeli priložnost spoznati lokalne ponudnike in okušati njihove
pridelke. Na voljo jim bo vpogled v skrivnosti ljudskih obrti (lončarstvo, pletenje iz
ličja), in če bodo želeli, se lahko tudi sami preizkusijo.

VLJUDNO VABLJENI!

DRŽAVNA SLOVENSKA SAMOUPRAVA

POZIV Državne slovenske samouprave

Na osnovi uradno prečiščenega
besedila Pravilnika 89/2016.
(VIII.25), ki ga je s sklepom
potrdila Skupščina Državne slo-
venske samouprave, imajo pra-
vico kandidate za »NAGRADO ZA
SLOVENCE NA MADŽARSKEM«
predlagati:

- člani Skupščine
- lokalne Slovenske narodnostne samouprave
- civilne organizacije, ki so pove-
zane s slovensko skupnostjo
- ustanove Državne slovenske sa-
mouprave
- fizične osebe.

Na podlagi prvega odstavka 3.
člena omenjenega Pravilnika:
Nagrado Za Slovence na Madžar-
skem lahko prejme organizacija
(skupnost) ali posameznik,
- čigar delo vpliva na vso sloven-
sko narodno skupnost na Ma-
džarskem ali
- ki ima posebne zasluge v posa-

mezni regiji ali naselju ali
- ki tvori živo vez med Slovenci
na Madžarskem in Slovenci v
matični državi ali
- ki je aktivno prispeval/-a k
ohranjanju slovenskega izobra-
ževanja, kulture in tradicije med
Slovenci ali
- ki je aktivno sodeloval/-a pri
ustanavljanju, razvoju in uveljav-
ljanju raznih slovenskih organi-
zacij (samoupravne ali civilne
organizacije ipd.) na Madžars-
kem,
- ki je v preteklem obdobju ime-
la veliko kakovostnih narodno-
stnih prireditev in srečanj
- ki ima zelo aktivno članstvo ali
- ki uspešno sodeluje z drugimi
slovenskimi ali madžarskimi or-
ganizacijami ali
- ki prispeva k prepoznavnosti
slovenske kulture v družbi ali
- ki je vzpostavila in ohranja dob-
re stike z lokalnimi skupnostmi
in organizacijo,
- ki ima posebne zasluge in je
nesebično deloval pri ohranja-

nju stvarne dediščine, vezane na
slovensko narodno skupnost na
Madžarskem,
- ki ima posebne zasluge na po-
dročju verskega življenja v mate-
rinščini.

Prosimo, da predloge v zvezi s
predlaganimi osebami/organi-
zacijami (skupnostmi) ter po-
droben opis njihovih dejavnosti
in dosežkov, ki so osnova za po-
delitev nagrad, pošljete pisno na
priloženem obrazcu Priloga št. 1
najkasneje **do 10. avgusta 2021**,
na naslov predsednika Državne
slovenske samouprave.
(9985 Felsőszölnök, Templom út
8./Gornji Senik, Cerkevna pot 8.)

Epidemiološke razmere lahko
vplivajo na postopek presoje
predlogov za nagrajence in do-
delitev nagrad ter na protokol
podelitve nagrad.

Gornji Senik, 12. julija 2021
Karel Holec - predsednik

*Radio Monošter
razpisuje prosto delovno mesto
slovenskega radijskega novinarja
za nedoločen čas*

Trajanje delovnega razmerja: zaposlitev za nedoločen čas na osnovi
Zakona o delovnih razmerjih

Vrsta zaposlitve: polni delovni čas (40 ur na teden)

Kraj opravljanja dela: Železna županija, 9970 Monošter, Gárdonyi u.1.

Opis del in nalog: urejanje novic, pisanje poročil, priprava intervjujev
na terenu oziroma izvajanje vseh aktivnosti za Radio Monošter, ki so
povezane z oddajanjem radijskih programov, samostojno urejanje pri-
pravljenega gradiva za objavo, poznavanje osnov studijske tehnike ter
vklopa in izklopa oddajniške opreme, vključitev v program in nadzor
nad izvajanjem programa.

Razpisni pogoji:

- sposobnost navezovanja stikov
- razgledanost
- novinarske-reporterske veščine
- samostojno delo (iskanje tematik, oseb za intervjuje)
- odlično poznavanje porabskega in/ali goriškega (prekmurskega)
slovenskega narečja
- vsaj srednješolska izobrazba
- vozniški izpit B-kategorije
- osnovne računalniške spretnosti
- pripravljenost sodelovati na občasnih strokovnih izpopolnjevanjih.

Pri ocenjevanju vloge pomeni prednost:

- poznavanje slovenskega knjižnega jezika
- strokovna kvalifikacija.

Svoji vlogi priložite naslednje dokumente, potrdila:

- kratek življenjepis in strokovna zasnova
- potrdilo o nekaznovanosti, ki ni starejše od 3 mesecev.

Primerno zdravstveno stanje – udeležba na pregledu na medicini dela
v času zaposlitve.

Plača, nadomestila:

- plača v skladu z odobrenimi sredstvi v proračunu ustanove in siste-
mom drugih nadomestil oz. dodatkov k plači.

Kompetence, ki pomenijo prednosti: delo v skupini, vztrajnost, mo-
bilnost.

Dokumenti, potrdila, ki jih je treba priložiti k vlogi:

fotokopija potrdila o šolski izobrazbi, pridobljenih kompetencah in
znanjih, potrdilo o nekaznovanosti.

Datum nastopa dela:

delovno mesto je možno zapolniti ne prej kot 9. avgusta 2021. Deloda-
jalec odreja 3-mesečno poskusno delo.

Rok za oddajo prijave: 26. julij 2021.

Nadaljnje informacije v zvezi z razpisom delovnega mesta: Attila Bar-
takovics po telefonu 06-94-554-125 ali 06-30-338-9338.

Način oddaje vloge:

po pošti na naslov Radio Monošter (9970 Szentgotthárd, Gárdonyi
u.1.). Na ovojnici, prosimo, navedite »RAZPIS«.

Način ocenjevanja prispelih vlog na razpis:

delodajalec.

Rok za odločanje o vlogah: 2. avgust 2021.

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek

Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem

Za založnika:
Andrea Kovács

Glavna in odgovorna urednica

Marijana Sukić

Naslov založnika in uredništva:

H-9970 Monošter,

Gárdonyi G. ul. 1.;

tel.: 94/380-767;

e-mail: porabje@gmail.com

ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.

Lendavska 1; 9000 Murska

Sobota; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna

slovenska samouprava, Urad

predsednika vlade, oddelek za

narodnosti, Zveza Slovencev na

Madžarskem in Urad vlade RS za

Slovence v zamejstvu in po svetu.

Naročnina: za Madžarsko letno

2.600 HUF, za Slovenijo 22 EUR.

Za ostale države 52 EUR ali

52 USD.

Številka bančnega računa: HU75

11747068 20019127 00000000.

SWIFT koda: OTPVHUHB